СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 165. Джерзі Сиґі, Н. Дж., вівторок, 19-го липня 1938. No. 165. Jersey City, N. J., Tuesday, July 19, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи“: Bergen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1010. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЕРШИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ У ВАЙОМІНҐ ВЕЛЕЙ

ВИЛКС БЕРИ, Па.— Заходом Окружного Комітету 10 відділів У. Н. Союзу з Вилкс Бери й околиці відбувся в неділю, 17 липня, в парку Сенс Сусі Перший Союзовий День, на який зібралося понад 1,500 людей. На святі писувалас ьмолодь спортовими змаганнями, а саме Сойзова бейзболова дружина з Вилкс Бери й з МекАду, Па. Виграла змагання дружина з МекАду: 9 до 3. Офіційну частину свята відкрив заступник головного предсідника, Г. Герман, зазначуючи, що це перше чисто Союзове свято. Воно є доказом співпраці Союзових сил по місцях. Першу частину свята виконав хор імени Олександра Кошиця з Гановеру, під проводом п. Мельничука, який відспівав дуже гарно кілька народніх пісень. М. Мурашко, головний предсідник У. Н. Союзу, виголосив святочну промову. Зазначив, що члени У. Н. Союзу від найдавніших часів влаштовували ріжні національні свята й імпрези для піддержки національної справи, і ріжних народніх потреб. Цей перший Союзовий День у Вайомінґ Велей це доказ, говорив далі предсідник, що справа зросту Союзової сили є важною і дорогою справою. Виступ українських танцюристів з Гановеру, під проводом п. В. Шалайди, припав зібраним особливо до вподоби, за що приявні нагороджували танцюристів рясними оплесками. Д. Капітула, голова контрольної комісії У. Н. Союзу, підніс у своїй промові заслуги старших піонірів У. Н. Союзу, які тепер уже є на склоні свого старшого віку, а які радіють тим, що їх праця не пішла намарно, бо молодь цю працю тепер перебирає на себе і її далі продовжує. Свято закінчено виступом хору „Бандура” з Вилкс Бери, під проводом п. Степана Лупінецького з Діксон Сиґі, який приявні нагородили оплесками за виконання і відспівання прекрасних українських пісень.

БИЗНЕС ЗАЧИНАЄ ВЕСТИ СВОЮ ПРОПАҐАНДУ.

НЮ ЙОРК. — Під надзором нюйорського департаменту торговлі, а також у сполуці з сімома іншими департаментами, коло десять тисяч ріжних бизнесових підприємств рішили розпочати на широку скалю виховну пропаґанду своїх ідей. Передівсім вони хочуть виказати широкому загалові, що це помилково є думати, що уряд в „батьківський спосіб”, як тільки цього захоче, може усунути нинішні економічні лиха. Деяких лих, і то тих найбільших, не всилі усунути ніякий уряд. Їх можуть усунути тільки самі люди, найширший загал, своєю розумною, витревалою і пильною працею, основаною на приватній ініціятиві та на особистім промишлюванні. Приватна ініціятива й промишлювання кожного чоловіка окремо зробили з Америки один з найбільших країв на світі. Тому нерозумно є тепер занехувати ті засади і пасивно звертати свої очі з надією на якийсь „ідеальний устрій”. Кожний чоловік повинен сам над тим застановлятись і на свій лад поборювати лихо.

ТАЄМНИЧИЙ ЛЕТУН..

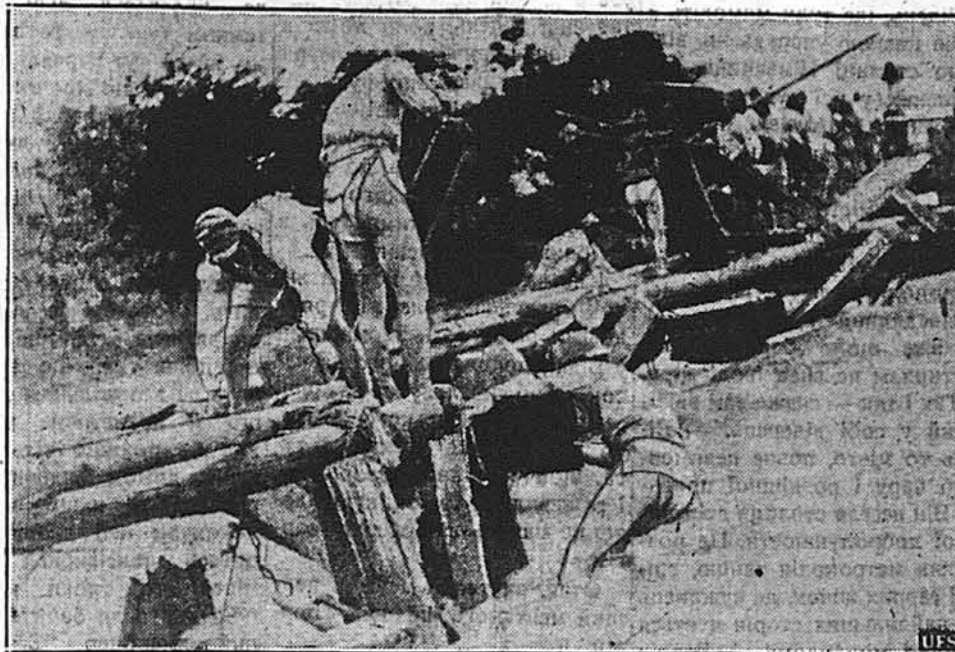
НЮ ЙОРК.—До Ню Йорку прилетів летун Доґлас Коріґен і тихо, без галасу, заявив, що в своїм старім літаку він перелетів без зупинки з Каліфорнії сюди. А в Ню Йорку він наладував літак ґазоліною і таємничо виїхав назад, ніби до Каліфорнії. Та урядники на летунськім майдані були здивовані, що замісць їхати на захід, поїхав у напрямку Антлянтику, до Европи. Дехто є того переконання, що Коріґен направду поїхав до Европи. Бо минулого року він пробував дістати дозвіл на їзду в своїм старім літаку через океан. Та йому відмовлено. Зо собою він не взяв навіть леґкопаду.

РУЗВЕЛТ НА МЕКСИКАНСЬКИХ ВОДАХ.

САН ДІЕҐО (Каліфорнія). — Президент Рузвелт удався на бойовім кораблі на води Мексика, де він думає для спорту ловити рибу. Президент Мексика, Карденас, вислав мексиканький бойовий корабель назустріч президентові і той корабель привитав Рузвелта відповідним числом вистрілів. Далі капітан мексиканського корабля вдався на корабель президента і зложив йому в імені Мексика привіт та найкращі побажання зловити багато риби.

УСУВАЮТЬ ВБОГІ ДІЛЬНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Оглядаючи розпочату будову нової дільниці в Брукліні, на місці старої, нужденної дільниці, федеральний адміністратор мешкальних справ, Стравс, заявив, що боротьба з нужденними дільницями в Америці тільки що розпочалася. Ми є тепер на шляху до нової ери. Незадовго в Америці цілком зникнуть усякі нужденні доми, а всі люди житимуть у зовсім модерних, вигідних і санітарних домах.

ПОБОРЮЮТЬ ЖОВТУ ПОВІНЬ.

Ця світлина, щойно одержана у Злучених Державах, показує японських жовнірів, котрі борються з повінню Жовтої Ріки, спричиненою, як кажуть, китайцями, що позривали річні греблі. Тут японці намагаються направити міст, зірваний величезною силою розшалілих вод. Через ту повінь японська воєнна кампанія опізнилася три місяці.

ГРАД ЗНИЩИВ ПОЛЯ В ТОВМАЧЧИНІ.

Над товмацьким повітом пройшла градова буря. Град величини волоського горіха знищив зовсім в околиці Тарновиці Долішньої й Товмача городи й збіжжя на просторі коло 400 морґів.

ТРАҐІЧНИЙ ПОВОРОТ З ПРАЦІ.

Мешканець села Озерці (в Костопільщині), 26-літній Борис Хвесюк, вертався по цілоденній праці в полі додому, переправляючися човном через ріку Случ. Човен був перевантажений травою, що її забирав Хвесюк із собою додому. В одній хвилині човен затонув на середині ріки разом з Хвесюком.

РУМУНИ ВИСЕЛЮЮТЬ І ПОЛЯКІВ.

Польська преса бє на сполох: між виселеними останніми часами з Румунії є й один поляк. Це 43-літній токар Францішек Чеханьскі, що мешкав у Румунії від 1925 року.

КУКУРУДЗА — ВИЯВОМ ТІСНОЇ СПІВПРАЦІ.

Альбанію навістили повені і неврожай. Уряд рішив спровадити більшу скількість кукурудзи. Покищо Мусолінї подарував албанському урядові 10,000 сотнарів кукурудзи для вбогих албанців. Албанська преса помістила статті зо щирою подякою Мусолінієві та італійському народові.

АЖ 300 ВАКАЦІЙНИХ ПОЛЬСЬКИХ ПІВОСЕЛЬ НА ВОЛИНІ.

„Польська Мацеж Школьна” на Волині орґанізує — як повідомляє „Ґазета Польска” — підчас ферій аж 300 півосель для кількох тисяч дітей з надграничних місцевостей.

АЖ 10 НОВИХ РИМО-КАТОЛИЦЬКИХ ПАРОХІЙ НА ВОЛИНІ.

Польська преса повідомляє: Кс. епископ д-р Шельонжек покликав до життя 10 нових римо-католицьких парохій у луцькій дієцезії.

КОНҐРЕС „ТОВСТОГО ПАПЕРУ.

В Парижі відбувся конґрес „товстого паперу”. Цей конґрес скликали прихильники чистоти Парижа і його завданям було поборювати засмічування відпадками харчів та товстими паперами, в яких були завинені перекуски, міських городів, парків, зокрема т. зв. Бульонського Ліску.

На конґресі зложив привіт присутнім головний комісар туристики. Сам конґрес закінчився символічним бенкетом: члени конґресу доказали на ділах, не лиш на словах потребу боротьби з нехлюйними туристами, чи як вони це назвали: „боротьба з товстим папером”.

Бенкет відбувся на вільному повітрі в парку Сен-Клю. Учасники конґресу приїхали туди на автобусах і автокарах. Кожний з учасників дістав коробку з перекускою. Бенкет був незвичайнио оживлений та веселий, одначе коли він скінчився, в парку було так чисто, як і перед бенкетом. Учасники бенкету повизбирували докладно всі останки, папери, пляшки, шнурочки, коробки. . .

На бенкеті демонстрували ріжні предмети, які мають впливати на піддержання чистоти, нпр. кошички на рештки, спеціяльний папір до харчів, тачки до вивозу сміття.

ЗАБОРОНЕНЕ В ПОЛЬЩІ.

На лісті заборонених видавництв у Польщі примістили тижневик „Охотнік Вольносці”, видаваний урядом Еспанії в Барсельоні по польськи.

ЧИСЛА ДЛЯ НЕМОВЛЯТ.

В Еквадорі кожне немовля по народинах одержить число, що ним буде назначене в поліційнихв актах ціле життя.

НАПАД БДЖІЛ.

Коло Інстербурґу (Прусія) рій бджіл напав у полі на селянина, що орав, і пожалив його так, що селянина мусіли відвезти до лічниці. Два коні при плузі бджоли пожалили так сильно, що треба було їх добити.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ НА ГАРМАТИ.

У виконанні чотиролітнього пляну сотки церковних дзвонів з бронзу гітлерівці в Німеччині забрали з дзвіниць і заступили їх дзвонами з алюмінія, бо бронз потрібний для зброєння.

БІЛОРУСЬКІ МОНАХИ МАРІЯНИ МУСЯТЬ ПОКИНУТИ МОНАСТИР.

Білоруські монахи маріяни, що одержали поручення покинути монастир „за протидержавну й протипольську діяльність”, звернулися з відкликом до міністерства внутрішніх справ. Міністерство рекурс маріянів відкинуло.

РАДІОВІ ХВИЛІ, ЩО ЗАВАРЮЮТЬ ВОДУ.

Виявляється, що радіові хвилі виконують не лиш важну ролю в ділянці радіофонії, але що можна їх теж ужити до багато простіших чи навіть практичніших справ. За кордоном викликав величезну сензацію винахід віденського лікаря, який перевів низку дослідів і зумів заварити воду при допомозі коротких радіових хвиль. Ця сензаційна вістка дісталася до часописів і згаданий лікар мусів уладити прилюдний показ варення новою методою. А саме він вложив до горшка з зимною як лід водою риби й опісля при допомозі спеціяльного висильного апарату скермував на горнець ультракороткі хвилі. По кількох хвилинах риби зварилися, причому вода задержала свою первісну температуру. Потім дотепний лікар заморозив бефштик і спік його, причому лід теж не зійшов із мяса.

Інші менше цікаві досліди з ультракороткими промінями перевели інші німецькі вчені, а саме радіовими хвилями сушили вони дерево не із зовні, лиш зо середини. Виявилося притім, що дерево може в середині бути зовсім добре звугліле, хоч на верху нема навіть найменшого сліду тління. Час сушення дерева таким способом дуже короткий, але одночасно й дуже дорогий.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ НА ПОХОРОНІ ҐЕН. М. ТАРНАВСЬКОГО

ЛЬВІВ. — „Новий Час” подає, що в жалібному поході, який ішов за домовиною покійного ґен. Мирона Тарнавського, начального вожда Української Галицької Армії, взяло участь 20 тисяч народу, не рахуючи прицьому десяток тисяч українців міста Львова й околиці, що густими лавами, у жалібній повазі, стояли здовж цілої траси походу.

Що це був за похід?

Глядач похорону, пише „Новий Час” (ч. 146), коли він був українець, мусів частенько усміхатися крізь сльози. Оправдані гордощі притишували його жаль, коли глядів на ті двацять-тисячні кольони, що в подиву гідному ладі й дисципліні, спокійно і з достойною повагою посувалися вулицями Львова. Навіть не-українці признавали, що Львів іще ніколи не бачив такої маніфестації.

Почувалося, що це українське військо.

Здавалося, пише згаданий часопис, що похід, у якому були головно старшини української Армії й стрільці, веде таки сам покійник. Почувалося, що це було Українське Військо, ота побита долею і тимбільш величава Українська Галицька Армія.

Не було найменшого заколоту.

Хоч були в поході десятки тисяч бувших українських вояків, а другі десятки тисяч українців стояли здовж вулиць, якими йшов похід, то не було за ввесь час ані одного заколоту, ні найменшого непорядку, ні однісінького інциденту. Величня повага й самодисципліна учасників походу заімпонували і найбільшим неприхильникам українців.

А як повела себе молодь?

„Новий Час” пише, що хто мав нагоду приглянутись до молодих учасників походу, мусів ствердити з найбільшою сатисфакцією, що молодь поводила себе в подуву гідний, достойний спосіб. І це повела себе ось так та многострадальна молодь, яку, як пише часопис, так часто й неслушно таки свої знеславлюють, а яка дала і тепер доказ, що дух европейської культури, ладу, чести, обовязку і відповідальности — це її дух.

Всенародня жалоба.

Діловий Комітет Похорону ґенерала Мирона Тарнавського оголосив, що всенародня жалоба по покійнім ґен. Тарнавськім, що помер 29 червня 1938 р., кінчиться 12 липня ц. р., а жалоба бувшого українського Вояцтва кінчиться в пятницю, 29 липня ц.р.

7-го серпня в усіх церквах панахиди.

Діловий Комітет оголосив далі, що в неділю, 7-го серпня ц. р., в 5-тій годині пополудні, як сороковий день смерти ґенерала будуть відправлені у всіх церквах заупокійні панахиди.

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ТАБОРИ ДЛЯ МОЛОДІ.

ЛЬВІВ. — „Діло” (ч. 139) подає короткий комунікат, з якого виходить, що польська влада не дозволила на табори української молоді, що мали відбутися, як це бувало минулими роками, на Остодорі та Соколі в липні та серпні.

НАВІТЬ ЗІЗД МАТУРИСТІВ НЕ ДОЗВОЛЕНИЙ!

ЛЬВІВ. — „Діло” (ч. 140) оголошує польською мовою письмо тернопільського воєводи до адвоката д-ра Дмитра Ладики, яким повідомляє, що не дає дозволу на товариський зізд матуристів бувшої української державної ґімназії в Тернополі. „Діло” додає, що щось подібне ще досі не було, що не дозволювано навіть на товариські сходини тих, котрі в леґальний спосіб училися в законній школі.

ХТО РЯДИТЬ УКРАЇНОЮ?

КИЇВ. — Народнім комісарем внутрішніх справ УССР став Успенський, москаль з Оренбурщини.

ПОЛЬСЬКІ МАСОНИ.

ВАРШАВА. — Двотижневик „Політика” помістив статтю, якої автором є, як говорять, бувший польський премієр і сенатор Леон Козловскі, а в якій він обговорює ролю трьох масонських льож, що існують у Польщі. Він пише, що масонами є Падеревскі, ґен. Сікорскі й багато інших визначних поляків.

ПРИЙДУТЬ ПО СПАДОК.

ВАРШАВА.—До Злучених Держав вибираються маси поляків, що вважають себе спорідненими з Валентим Генриком Душиньским, що, помер перед двома роками в Злучених Державах і полишив по собі маєток вартости 86 міліонів долярів.

НАСТУП НА ВАЛЕНСІЮ.

БУРҐОС (Еспанія). — Громадянська війна в Еспанії ввійшла правдоподібно в останню фазу. Ґен. Франко розпочав третій рік цеї війни новою офензивою, спрямованою вже на Валенсію. І виглядає, що готов мати дальші успіхи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАВ СВІЙ КРАЙ НА ДУМЦІ

Говард Гюз, якому справили в Нє Йорку небувалу й заслужену овацію, виявив себе не тільки знаменитим летуном, але й дуже цікавою людиною, коли брати під увагу риси його характеру. А виявив він їх найкраще, коли відбував свій триюмфальний вїзд, коли відбирав признання і пошану від цілого краю. У цім моменті, як знаємо, він особисто вмів зійти з висот і поставити себе в один ряд з іншими, що також вложили свій труд у його осяг. Щобільше, він заявив отверто й щиро, що сотні чи тисячі американських летунів, що дістали такий вишкіл, як і він, щоденно наражають себе на далеко більші небезпеки, ніж ті, на які він був наражений підчас свого лету довкола світу. Далі заявив він іще й те, що його осяг це осяг тих американських інжинірів, що придумали ті нові уліпшення, які мав його літак, і заслуга тих американських фабрик, що удосконалюють будову таких літаків, як той, яким він облетів світ.

І ще одно вийшло від Гюза. І то дуже характеристичне. Він подав, що ріжні краї можуть похвалитись великими і заслуженими летунськими осягами-рекордами, а тими краями є Італія, Німеччина, Анґлія і Росія. А нема між ними Злучених Держав, себто того краю, який започаткував летунство і який має найкращих летунів у світі. Отсе є те, що його дуже боліло. І це була чи не найважніша причина, що заставила його так солідно готовитись до облету світу. Тому, якщо той облет являється тепер рекордовим і є записаним на конто Злучених Держав і американського народу, то це є його найбільшим щастям.

Ще пригадуємо і те, що Гюз сказав про своїх товаришів подорожи. Як відомо, говорячи про лет, він завжди підкреслював слово „ми". І виразно зазначував, що властиво він виконував тільки те, що йому його товариші передавали. Ось і тому, казав він, цілий лет відбувався з такою великою точністю.

Ми навмисно підносимо ці речі на тім місці, бо вони заслугують на те, щоб саме ми, українці, добре над ними застановились і добре їх собі запамятали. А що найважніше, щоб ми в подібний спосіб поступали, коли самі беремося служити нашій народній справі, нашому Рідному Краєві. Тоді цілком певно булоб у нас більше справжніх осягів. І то таких, якими міг би гордитись Рідний Край. Булоб більше справжнього ідеалізму і більше правдиво вірної служби ідеї, народові.

І ще одно. На своїй скромности Гюз нічого не втратив. Навпаки, як його особа так і його осяг стали вартнішими і величнішими. І це також треба запамятати собі тим, що так дуже вганяються за славою, що бажалиб при ріжних осягах приписувати собі всі заслуги.

БЕРЛІН

Перші враження.

Запрошений управою Українського Національного Обєднання в Німеччині (УНО) виголосити в Берліні німецькою мовою реферат про Шевченка в його відношенні до нашої сучасности, пробув я як гість УНО тиждень у Берліні, і враженнями з цього побуту ділюсь отут з читачами нашого журналу. — О. Г.

Берлін!

Людина, що, подібно як я, збирається сьогодні їхати до Берліна з такого середовища, як Відень, їде туди мимохіть з цілою низкою упереджень відносно столиці Німеччини, закріплених у неї тут трохи не з кожною дискусією про Відень і Берлін як культурні середовища. Віденець ось любить своє місто щиро, жагуче, просто до засліплення. І якщо він тому й відносно всіх інших метрополій світу трохи несправедливий у свому осуді, то вже щодо Берліна його критицизм не знає іноді міри. — Так і так — скаже вам закоханий у собі віденець. — Відень то місто, повне невимовного чару і розкішної принади. Він весела столиця австрійської добродушности. Це розгуляна метрополія танцю, співу і гарних жінок, де чужинець і з найдальших сторін чується швидко мов удома. А Берлін — холодний, суворий і непривітний, як і мури його водно видвиганих камениць і будівель, що виростають з глибини оглушливої метушні життя, спрямованого виключно на творення матеріяльної потуги. — А з цим Берлін — переконує вас далі віденець — це протиставлення до всього, що є серцем і почуванням. Його люди простакуваті неотеси, а навіть і його жінки це здебільша холодні хвіґури без душі. — Такі і їм подібні осуди про Берлін чули ви у Відні ще за цісарства. Вони змогли зберегти свою сповидну слушність і підчас славетного збратання обох німецьких столиць підчас війни і підчас режіму соціялістів. А з хоробливою впертістю повторювалися говно від часів Дольфуса. Прекрасний, любий Відень і холодний, непривітний Берлін — ці два поняття стали в наддунайській столиці просто доґмами, а що пересічний віденець поза свій Відень узагалі не радо рушається, а з цим і традиційних осудів на основі власної автопсії провірювати не звик, то й не диво, що сумніви з цього погляду його турбували не надто, і він в атмосфері гостро підкреслюваних упереджень до Берліна прожив і до сьогодні. Ба навіть і нині, вже після березневого перевороту та після того, як тисячі віденських робітників та дітей завдяки німецькій орґанізації КДФ (Крафт дурх Фройде) одержали змогу власними очима поглянути на Берлін і Німеччину, віденець усе з дітвацькою радістю витає свій Відень, коли поїзд з Німеччини привезе його назад у притвори Вестбангофу.

— У Відні найкраще! — скаже він вам простодушно, денебудь примостившись до кріґлика свого віденського пива та до розмови з кимнебудь з найближчого оточення.

І це вже так, що коли й ви, хоч чужинець, але від ряду довгих років геть вдомашнені у Відні, покидаєте його на часок, щоб поглянути на інші середовища людського життя, то вас огортає діймаюча туга, ніби за рідною стороною, і та невидана країна, куди їдете, не манить вас спершу зовсім.

Отак, як тепер мене, в перший мент мого виїзду — Берлін.

Прегарні краєвиди околиць Відня саме на шляху Західньої Залізниці, що ним поспішний поїзд Мітропи віз нас до столиці Німеччини, особливож широко розкинені лани голубо зеленого збіжжя, вражали мене наче останні усміхи наддунайської метрополії, овіяні солодкою мелянхолією заходячого сонця. Але згодом важкі присмерки вечора клалися темними саванами на всі овиди довкола. Коли поїзд станув уперше в Лінцу, то це вже була ніч, а далі розмова в усіх ваґонах почала втихати і довелось кластися на спочинок.

Я глянув на годинник.

Була одинацята.

— Рівно за девять годин ми в Берліні — каже до мене мій сусід, що мав ліжко на самій долині.

— Може трохи пізніше — озвався тут голос геть згори. — Цей поїзд, панове, спізняється майже зправила.

І дійсно:

Це було в годині 8:45 рано, коли наш поїзд віхав у темну, як мені видалося, галю берлінського двірця **Anhalter Bahnhof** і ми висіли, причім я як першу людину тут побачив — відомого мені вже давніш — делеґата УНО, який за ввесь час мого побуту в Берліні мав мені стати найкращим провідником тут же і якого сердечній ввічливості я завдячував моє розмірно скоре освоєння з вражально могутнім велитом, якому імя: Берлін.

Так, він вражально, він діймаючо могутній своєю величчю отой Берлін. І якщо той дворець, де я висів і де я вперше дивлюся в обличчя Берліна, видається мені спершу темним тунелем, то це не тому, начеб тут справді так темно, а тому, що моє око не всилі спершу обхопити всіх розмірів тієї будівлі, яку свого часу вважали найбільшим двірцем Німеччини. Довжинаж головної галі тут сто шістьдесять сім метрів, ширина шістьдесять один, а висота трицять пять. Дотогож фасада вікон видвигнена відповідно до склепіння галі, що зразу робить на вас стількиж величаве, що й артистичне враження, хоч це покищо тільки бухаючий димом залізниць дворець... Але якщо ви тільки покинули цей дворець і ладитесь таксівкою їхати в місто, то трохи не зараз обік нього ви бачите своєрідний хмародер **"Europahaus"**, з яким у Відні не зможете порівняти нічого. Правда, у Відні при Герренґассе видвигається т. зв. „Гохгавс", будівля на вісім поверхів, але коли уявиш собі його обік того берлінського велита, то це просто трохи вища камениця собі, та й тільки! Бо берлінський хмародер вищий, ніж він, і своїм простором такий великий, що містить у собі не один ресторан, і не одну тільки каварню, а цілу низку підприємств, бюр, льокалів і павільонів, кабаретів, театральних і танкових саль зо скляними стінами і саль з пальмовими садами, саль, що всилі вмістити 2,000 осіб, а те все під скляними дахами, на яких бачите цвитучі сади, що з них розгортається чарівний вид на овиди міста. А притім найважніше те, що таких своєрідних хмародерів з люксусовими підприємствами стрічаєте тут, чим далі в місто, щораз більше, так, що ви вже впродовж кількох годин вашої першої мандрівки по Берліні не знаєте ніяк, що більше годиться подивляти в Берліні: розкіш, елеґантність і люксус, чи велич, ґрандіозність і монументальність. І ще одного не знаєте тут, а саме відповіди на питання:

Де властиво осередок Берліна?

Правда, з традиційних описів міста, з Бедекерів та з Ґрібенів, ви знаєте, цілком певно знаєте, що найкраща вулиця в Берліні це **Unter den Linden** і ви уявляєте собі, що ввесь окіл довкруги неї це й властивий осередок німецької метрополії. Бо коли взяти з цього погляду для прикладу Відень, то воно тут і справді так, що **Рінґштрассе,** а з нею й **Іннере Штадт,** це фактичний і неоспірний осередок міста, де є найбільші будівлі, люксусові готелі, найдорожчі маґазини і склепи, найрозкішніші ресторани, каварні, кабарети і найважніші театри. І як-не-як, а з Рінґштрассе ніяка інша вулиця Відня — не виключаючи й Маріягільферштрассе — не може рівнятися ніяк. І отимто у Відні, після того, як ви оглянули точно отсей осередок його, тобто Іннере Штадт, ви найкращу частину міста вже пізнали, а все інше тут, це вже, що так скажу, решта Відня. І нікому з тих, що знають Відень, і на думку не прийде шукати поза Рінґштрассе та Іннере Штадт якогось іншого осередка міста (свого часу хотіли соціял-демократи створититакий новий осередок в околі відомих комунальних будинків на Марґаретенґіртель, але в суті речі не вийшло з того нічого). Рінґштрассе це вже, здається, назавжди найголовніша й репрезентаційна частина наддунайської столиці. А в Берліні воно, на мою думку, так, що там відповідно до поодиноких околів можна намічувати цілі ряди осередків руху, творчости, краси й величі міста, і кожний з них мав би право вважатися таким. Бо коли я з вікон мого помешкання в пансіоні Юнґман при Кляйстштрассе — де я завдяки гостинній опіці Проводу УНО, зокремаж його голови, **полк. Тимоша Омельченка,** мав гарну хату — дивився на Берлін в околі Тавенцінштрассе, від площі Віттенберґ аж ген до костела Вільгельма й Будапестерштрассе, та вслухувався тут у хвилі невгамонної, зправила до третьої год额ни рана тріваючої метушні трамваїв, омнібусів, авт, моторових коліс та поїздів підземної залізниці („У") і тисяч людей, що отут проходили, то з цим я не міг порівняти у Відні навіть руху на Рінґштрассе. Бож відомо, що нічне життя в післявоєннім Відні підупало зовсім та що після півночі тут трамваї більш не їдуть, льокалі пустіють, публики на вулицях щораз менше і світла згодом гаснуть.

А в Берліні в той час воно так, начеб це собі щойно вечором.

І це так в околі Тавенцінштрассе, що своїми розмірами і скількістю та характером своїх будівель за винятком може славного **"Kadewe"** — "Kaufhaus des Westens" (базару всякого роду товарів) — далеко не така величава та репрезентаційна, як згадана вже Unter den Linden. Або **Friedrichstrasse,** або такі головні осередки життя Берліна, як **Leipziger Strasse,** або **Alexanderplatz,** де розгін вуличного руху такий розгуканий і нестримний, що іноді чекаєш тут і чверть години на те, щоб могти перейти з одної сторони вулиці на другу.

Значить:

Репрезентаційний, справді світово-столичний характер зберігає Берлін трохи не в усіх середовищах свого життя і простору, зосереджуючи отак трохи не скрізь максимум свого творчого активу та життєвої стихії. І в тому його могутнє враження на чужинця, його ґрандіозність — а не якийсь там холод!

Але про це й інше другим разом.

Д-р Остап Грицай.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За червень 1938)

ПРИХІД:

З переносу		50.88
Прихід у червні		1,889.73
Разом		$1,940.61

РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) На визвольну боротьбу	$1,100.00	
2) Родині полк. Е. Коновальця	200.00	
3) Рідній Школі	105.00	
4) На інвалідів	70.00	
5) На політичних вязнів	35.00	
6) На селянську бурсу в Томмачі	66.00	
7) На будову Народнього Дому в Стрівках	60.00	
8) Для товариства „Просвіти" у Львові	50.00	
9) На просвіту на Лемківщині	50.00	
10) На Лічницю у Львові	50.00	
11) На музей визвольної боротьби в Празі	10.00	
12) На дім Лесі Українки	10.00	
13) На читальню в Стриханці	10.00	
14) Кошти висилки грошей до краю	13.70	$1.829.70
б) На виставу в Ню Йорку		15.00
в) На культурний город у Клівленді		10.00
г) Кошти удержання канцелярії		25.00
ґ) Почтова скринка		4.00
Разом		$1,883.70

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$1,940.61
Розхід	1,883.70
З кінцем червня ц. р. лишається в касі	$56.91

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

29)

Дійсно сталося щось несамовите, майже надприродне. Хмари розірвались і зза них виглянуло сонце, ясне, осліпливе. Світло залило стацийку, натовп, заблищало на шовку тризуба, на вістрях баґнетів, мовби світло величезного прожектора. Сонце витало синів України, що стали на оборону її, освітлювало їм дорогу з рідного села на поля слави, прощало і благословило їх зложити життя на жертвенник молодої держави, ясним промінням освятило зброю. Мить, і знову затягнулося хмарами.

— Слава! Слава! — вирвалося нестримно з тисячі грудей і полетіло, понеслося в степ. — Слава нашим козакам!

— Слава Україні! — може вперше впала відповідь на привитання.

На пероні сотня станула. Залізом падала голосна команда Василя. Розвернутим строєм ставали ряди. До них підійшов священик.

— Діти мої! — почав тремтячим від зворушення голосом. — Думав я поблагословити вас на ваш славний шлях, та бачу, що моє благословення для вас непотрібне. Вас благословив Бог своєю рукою. Благословило вас сонце ясним промінням, освятило прапор і зброю. Благословили вас Вищі Сили. Трудний, крівавий буде ваш шлях, але і славний, славний... Ідіть... Мужно бороніть наш обездолений край, не допустіть ворога на українські землі. Не ми підняли на нього свою зброю. А Христос сказав: хто візьме меч, від меча і згине. Ворог перший пішов на нас і нехай він згине. Ми боронимо своєї правди, а за правдою і Бог. Ідіть. Знамям Христа благословляю вас, діти мої. Слава українському козацтву! Слава Україні!

Знову загуло і покотилося в далечінь тисячголосове „слава".

— Позвольте і мені — виступив Галієв — побажати успіху вашій зброї, мої молоді товариші і друзі. Ви, ті найкращі діти українського народу, сіль української землі, що своїми грудьми взялися заслонити ворогові дорогу на наші землі. Мало вас, та не в силі перемога, не в чисельності, а в завзятті, у свідомості своєї мети, в любові до Рідного Краю. Спомяніть спартанського Леоніда з його 300 лицарями супроти багатотисячної перської армії; спомяніть Лоїв, де три наскоро зібрані козацькі полки зуміли загородити дорогу до серця України, Києва, багатотисячній і добре озброєній литовській армії; спомяніть минулорічні Крути, триста таких же, як і ви, молодих юнаків супроти 30,000 армії червоних. Орлами бороніть кожної пяди української землі. Ідіть і повертайтесь укритими славою переможцями. Поки українська земля родитиме таких синів, для неї не страшні ніякі війни, ні ворожа навала. Не вмре Україна!

Поплили мельодійні звуки гимну. З глибоким чуттям і вірою вимовляли добровольці слова „душу й тіло ми положим за нашу свободу". Для них слова ці стали присягою на все коротке їх життя. Вони пішли — і положили душу й тіло в крівавих боях, бо... здобути волі не стало сил.

Говорили ще Омеляненко, Іван, староста. Добровольці присягнули виконати всі обовязки перед краєм і народом, вибороти волю рідним оселям, або згинути. Похапливо прощалися, цілувалися з рідними і, змахуючи непрошену сльозу, бігли до ваґонів. Як же неподібне було це прощання на прощання селян колись, зперед чотирьох років. Тоді був плач, жалі і нарікання на владу імущих, викрики поліцаїв, а головно, що тоді кожний мусів іти — хотів, чи ні. А тепер кожний ішов добровільно, з почуттям любови до Батьківщини й обовязку боронити її. Йшли самі молоді, ще не звязані родинами, й ішли охочо, ніким не силувані. Правда, матері плакали. На те вони й матері. Кожній матері шкода своєї дитини пускати на небезпеку, невигоди і невідоме майбутнє, та коли справа вимагала, вони покорилися своїй долі, заховали материнський біль і тугу в серці і всміхнені, з ясними очима, прощалися зо своїми синами. Плакали тоді лише, коли їхні сини не бачили.

Попрощавшися з іншими, Василь підійшов до Віри. Взяв її за руки і вдивлювався довго в очі, начеб хотів запамятати і зберегти на довгі роки її образ у своїй душі, або набратися від неї снаги і сили на крівавий визвольний шлях. Не відводила від нього очей і Віра. Кілька хвилин мовчали.

— Я віджджаю, Віро, — нарешті видавив із себе Василь.

— Їдь з Богом, Василю. Бажаю тобі успіху і щасливого повороту.

— Тільки всього, Віро?...

— Щож я можу тобі ще сказати?... Ми непевні, не знаємо, що з нами станеться в будуччині — сумно відповіла дівчина.

Василь нахилився до неї і ледве чутно спитався:

— А колиб мене вбили, ти тужилаб за мною? Коли впаду в бою і лежатиму десь на полі, а вороння крякатиме надо мною, видовбуватиме очі. Плакалаб?... Скажи, Вірусю.

У дівчини набігли сльози на очі.

— Чому ні... Плакалаб — прошептала дріжачими устами.

— Ждатимеш на мене, Вірочко?

— Ждатиму.

— Не забудеш за мене?

— Не забуду — шептала Віра, вже плачучи.

Василь обняв її і притулив до себе.

— Не треба, Василю. Люди дивляться. Прощай. Я ждатиму тебе; наче сонця виглядатиму. Молитимуся за тебе — шептала зворушена Віра.

— Люба... суджена... зіронько моя — шептав Василь, міцніше пригортаючи її до себе. — Любиш мене?

— Василю... Коли нам не доведеться вже побачитись на цьому світі, зустрінемось там... поза гробом. Вір, що ти моя перша й остання любов.

Стрепенувся, почувши уста дівчини на своїх устах. Схились і жадібно став її цілувати, та Віра звільнилася з його обіймів і швидко замішалася в натовпі.

Скоро надійшов поїзд. Окликами „слава" розпрощалося село зо своїми ліпшими синами. І вони поїхали... Поїхали на північ, звідки насувався на Україну відвічний ворог, суворий і жорстокий. Вся Україна побачила геройські діяння цих селянських дітей; у найглухших її кутках почули про ті славні дії. І матері довго ще розказуватимуть дітям про славні бої, коли громом з ясного неба впадали тернівчани на голови червоних займанців, били і нищили їх, неодин десяток сіл урятували від спалення і руїни. Розпрощалися з селом назавжди, бо мало кому з них доля судила ще раз у родинне село повернутись...

(Кінець першої частини).

Лютий—березень 1936 року.

З ДНЯ

ЗОЛОТО І СРІБЛО.

Недавно американські ґазети подали, що федеральний уряд побудував у Вест Пойнті, Н. Й., величезні цементові сховки на золото і срібло. Тих сховків не всилі буде розбити ні гармата, ні летунська бомба. Довкруги цих сховків буде отаборене військо, яке чуватиме над тими дорогоцінними металями в день і в ночі. Про якийнебудь крадіж цього металю не може бути й мови.

Ці сховки вже зовсім викінчені і навіть перевезли вже до них з ріжних банків 70,000 тон срібла. А незадовго зачнуть також перевозити там з ріжних банків золото. Заладувавши там своє золото, банк не буде журитися, що хтось йому те золото викраде. А коли треба буде його перевезти десь в інше місце, то це зроблять панцирні авта.

ЯКУ РОЛЮ ҐРАЄ ЗОЛОТО?

Ми загально думаємо, що золото це гроші. А що за гроші можна все дістати, тому золото — це майно. Хто має багато золота, той багатир, може розкошувати на світі.

Невже воно справді так?

Не зовсім. Золото ще не багатство, тільки символ багатства. Що золото булоб варте, колиб за нього не можна було нічого купити? Ми знаємо казку про багача, який, довідавшися, що десь у далеких краях за бохонець хліба можна дістати жменю золота, набрав на віз багато хліба і вибрався туди. Діставшись до того краю, він вимінював хліб за пригорщі золота. Вимінявши весь хліб, він пустився з золотом додому. Та по дорозі зголоднів, а довкруги була пустиня, не було що їсти. У великому голоді він натрапив на людей, які мали трохи хліба. Щоб урятувати себе від голодової смерти, він віддав усе своє золото за один бохонець хліба.

ПРИВИЧКА.

Люди з привички зачали вважати золото дорогоцінним металем. В давнину вживали його на ріжні прикраси. А що запас золота на світі відносно малий, тому і попит за золотом усе зростав. Вслід за тим зростала на нього ціна. За кусок золота можна було виміняти якісь інші речі. Для кращої вигоди люди зачали золотим кускам надавати певну форму. Золото стало грошем, себто стало мірою вартости ріжних речей на світі, а далі стало символом багатства. Кожний, хто мав, наприклад, забагато пшениці, худоби, чи інших речей, міг собі ті речі заміняти на золото. А потім, коли цього йому було потрібно, міг знов золото заміняти на пшеницю, худобу й інші речі.

Проте золото само собою ніколи не було багатством. Воно було тільки посередником товарообміну, мірою вартости і символом багатства.

ЧИ НА СВІТІ КОНЧЕ ТРЕБА ЗОЛОТА?

Один англійський фінансист, який твердить, що на світі без золота можна цілком добре обійтись, наводить таку казку. Раз усі світові держави згодились побудувати на одним острові, по середині океану, величезні цементові сховки і туди перевезли своє золото. Кожна держава мала свій відділ. А також кожна держава мала там своїх урядовців. Держави робили між собою ріжний бизнес у той спосіб, що коли одна з них мала виплатити якусь суму золота, вона посилала радіодепешу до свого урядовця, а той переписував у книжках певну суму золота на адресу іншої держави, яка зчерги вписувала ту скількість у свої книжки. Щоб ніхто не закрався до того острова, він був цілком відтятий від світу і ніхто не смів туди заїздити. Всі справи полагоджували через радіо.

Так провадили вони бизнес 25 років. Та по тім часі держави забажали провірити справи на острові. Післали комісію, і та комісія ствердила, що внаслідок землетрусу остров тому 20 років завалився під землю і все золото пропало... На всіх біржах повстав страшенний переполох і спадок паперів. Вслід з тим повстала велика економічна криза.

Автор цієї казки питається, чому повстала криза. Тому, що пропало золото? Ні. Таж золота уже двацять років не було, а держави проте провадили знаменитий бизнес. Отже чому? Тому, що забракло фінансової ілюзії, яким є золото.

НИНІ ОБХОДЯТЬСЯ БЕЗ ЗОЛОТА.

Треба сказати, що деякі держави, в першій мірі Німеччина, вже нині майже зовсім обходяться без золота. Німеччина на свої гроші має всього 2% покриття. А старі фінансові науки твердили, що щоб дана валюта була стала, то треба щонайменше половини покриття в золоті. Тимчасом німецька марка знаменито стоїть і вагається менше ніж долар, який має 170% золотого покриття. Деж тут причина? Причина в тому, що люди мають довіря до уряду і до його паперових марок. Для них паперові марки стали символом, мірилом вартости і середником виміни, як передтим було золото. Населення вірить, що, складаючи паперові марки в банку, по певному часі воно знов могтиме за них дістати стільки само продуктів, що в хвилі, коли їх складало. А це найголовніше: мати ґарантію, що паперові марки щось стале собою представляють.

Правда, брак золота утруднює закордонний товарообмін. Та й тут починають держави обходитись без золота. Ось Мексико віддає Німеччині певну скількість нафти в заміну за її машини. Також Італія будувала Польщі кораблі в заміну за вугіль. Таких товарообмінів є тепер чимраз більше. Їх обі сторони заключують, так би сказати, понад голову золота. А тому ті держави, які може не мають у себе золота, хай не журяться за свою валюту. Коли в них є подостатком інших багатств, вони все будуть всилі поставити свою валюту на ноги.

ВУЙКО СЕМ, ДЖАН БУЛЬ, МАРІЯННА І МІХЕЛЬ

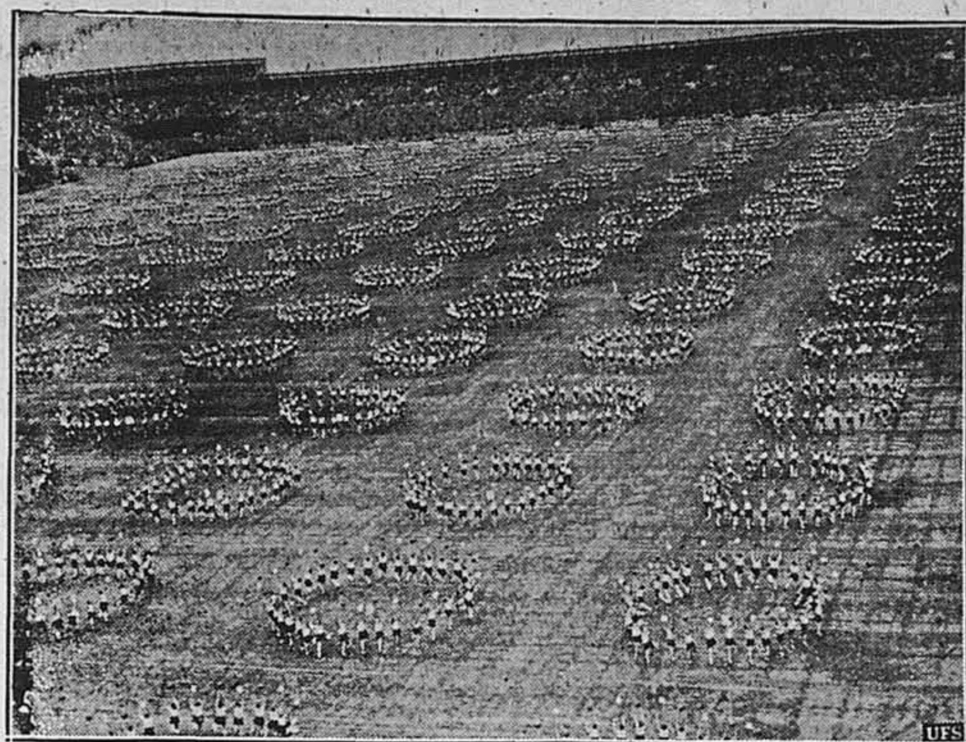
Американський Вуйко Сем, англійський Джан Буль, французька Маріянна і німецький Міхель — це назви, що висловлюють уосіблення характеру своїх народів. Чи це штучні назви, чи відповідають якимсь справжнім постатям?

Отже німецький „Міхель". Історія веде нас аж до часів 30-літньої війни, до полковника протестантських військ, Міхеля фон Обентравта, загально поважаного задля своєї відваги і простодушности. Еспанці інакше його не називали, тільки „німецький Міхель". Від нього ця назва перейшла на означення кожного німця, що відзначається вгорі згаданими прикметами: відвагою і простодушністю.

Геройська минувшина має прототип французької Маріянни (ця назва так принялася, що її вживають іноді навіть на означення Франції, як також). За Наполеона III. тодішні революціонери, що хотіли повалити монархію, приняли як гасло: „Знаєш Маріянну?" Відгомоном цього гасла було: „Знаю її з гір". Деколи, щоб змилити поліцію, це гасло зміняли, але завжди слово „Маріянна" лишалося там незмінне і врешті ввійшло до потoчної мови. Правдива Маріянна згинула на барикадах у червні 1848. р. Ким вона була і як називалася, не стверджено. Була дочкою люду, що боровся за свободу; це вистарчило, щоб свободолюбні французи винесли її на вівтар національної слави.

Джан Буль був собі шанованим суконником у Лондоні. В р. 1712 появилася в столиці Англії брошура під титулом: „Історія Джана Буля". Автор брошури, що полемізував з противниками політики тодішнього міністра закордонних справ, віцеграфа Болінбрука, представив його як взір громадянських англійських чеснот, даючи йому прізвище загально відомого суконника Джана Буля. Назва „Джан Буль" принялася; нею спершу називали кожного порядного і чесного англійця, а згодом означували нею взагалі тип англійця.

У війні 1812. р. рільник з Трой, у стейті Ню Йорк, Семюел Вилсон, зорганізував для американської армії доставу мяса. Бочки, що в них було законсервоване мясо, мали розпізнавчий знак „U. S". Ці дві перші букви вояки почали читати Uncle (вуйко) Samuel — тобто вуйко Сем — і з того пішла назва „Вуйко Сем" на означення добродушного, багатого американського „вуйка", що з марних початків доробився міліонового багатства. Семюел Вилсон помер у 1854. р., маючи 86 літ. Це був доброї слушного росту, румяний, з гостро закінченою борідкою, зовсім так, як собі представляємо американського „вуйка", хиба що тепер без бороди. — („Новий Час").

СОКОЛИ ПІДНОСЯТЬ ЧЕСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ.

Ці кружки на світлині представляються здалека наче уродинні торти. На ділі це атлетичні дружини, що виконували масові гімнастичні вправи на недавнім конгресі народньої сокільської молоді в Празі, Чехословаччина. Місто справило величаву параду 60,000 делеґатів, що прибули на цей сокільський здвиг.

ДОПИТУВАЧІ.

Конґресовий злучений комітет, що розслідкує справи Тенесі Валі Оторіті, відвідав повіти північно-західної Джорджії і чув, як фармери хвалили ТВО за заведення електричної системи, що влекшує працю. На світлині сенатор Вік Донагі з Шікаґо (на праві) і секретар комітету В. О. Геферман з Ноксвіл, Тенесі, переглядають звідомлення.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Союзові здвиги.

Гарний звичай принявся серед американських українців влаштовувати в літі національні дні, получені з великими здвигами. На таких здвигах зорганізоване українське громадянство маніфестує свою національну солідарність, провірює свою силу, переглядає свою працю в минувшині та робить поміщення набудуче.

Такі здвиги влаштовується звичайно десь у лісах, або парках, поза містом, щоб дати учасникам виконувати, чи слухати програму, а рівночасно відідхнути свіжим повітрям, відпочити та забавитись.

Від якогось часу поширилась між членами У. Н. Союзу ідея уладжувати такі Союзові Здвиги при співучасті не тільки свого членства, але й усього українського громадянства. Це розумна гадка. Бо У. Н. Союз це найбільший фінансовий і культурний здобуток американських українців. Без нього українське життя в Америці дуже мізерно виглядалоб. А в багатьох громадах цілком булоб завмерло.

На тих Союзових Здвигах робиться провірку минулої праці, накреслюється пляни набудуче та додається моральної захоти до виконання накреслених плянів. Такі здвиги звичайно мають характер загально національний, а то тому, що справи, які обговорюється на них, відносяться не тільки до самого У. Н. Союзу, але й до загального українського життя.

Такий Союзовий Здвиг відбудеться **28 серпня ц. р. і в Ню Йорку**, в Улмер Парку в Бруклині. Комітет відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку й околиці поробив усі старання, щоб той здвиг випав якнайкраще. Бо Ню Йорк це осередок української еміґрації. На те, що зроблять нюйорські українці, дивиться також околиця. Тому і широкий український загал з Ню Йорку й околиці повинен явитись на тому здвизі в якнайбільшому числі, тимбільше, що, як було сказано, програма того здвигу буде дуже гарна. Буде співати кілька найкращих нюйорських хорів через голосник, які передадуть спів у кожну закутину парку. Також будуть короткі, але добре обдумані промови. Далі буде дефіляда відділів У. Н. Союзу з прапорами.

Такий здвиг це буде свого роду національна маніфестація, яка покаже, що українці в Ню Йорку й околиці варт. Тому обовязком нас усіх у тій цілі попрацювати, щоб цей здвиг випав якнайкраще.

Михайло Ликтей.

ОВОЧІ В СТАРОВИНУ

„Дерево, що родить оливки, виноград, грушки і яблока".

Відома є приповідка „грушки на верб̆і". Люди вже здавна мріяли про те, чи не вдалась би така штука, щоб якесь овочеве дерево родило ріжні овочі.

Славний римський поет Верґіль прославляє у своїх поезіях селянське життя і городництво та садівництво і м. ін. оповідає там про плятани, які родили яблука, про ясені, на яких росли сочисті грушки. Та тут поетична фантазія занадто перевищала дійсність: римляни давно переконалися, що їх поет фантазував. Такі дерева не росли тоді й не ростуть за наших часів.

Ще відважніший був поет Пліній, який зовсім поважно твердив, що в одному італійському саді бачив дерево, яке рівночасно родило оливки, виноград, грушки та й іще кілька родів яблок...

Не зважаючи на ті поетичні фантазії, мусимо признати, що старинні греки та римляни осягли були значні успіхи у плеканні овочів. Вже тоді мали 35 ріжних родів грушок і 29 родів яблук, м. ін. і зимові.

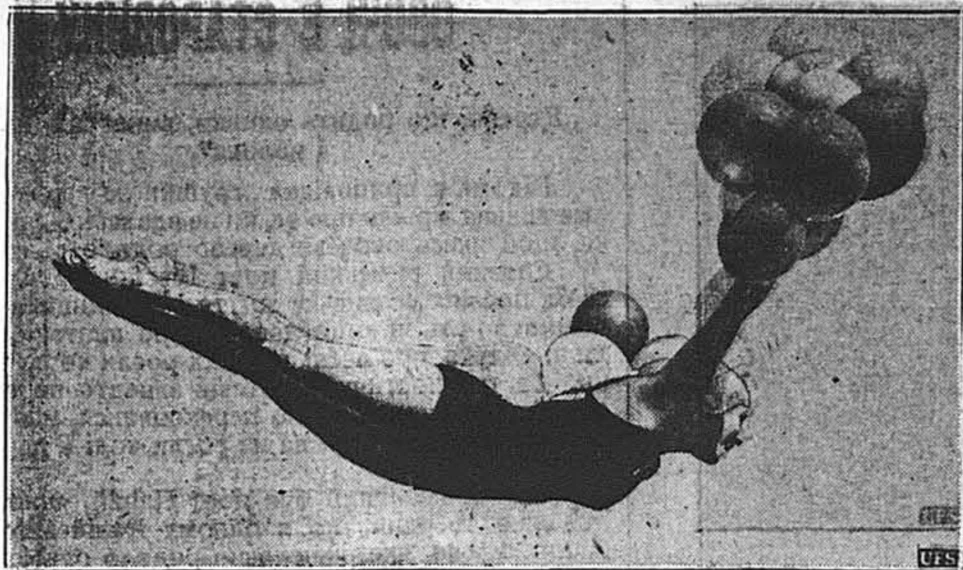
Що народи, які жили довкола Середземного моря, вже тому 2—3 тисячі літ воліли справжне яблуко, ніж гранатове, можна пояснити головно мабуть тим, що гранатове яблуко щоправда дуже гарне на око і досить добрий смак має, одначе попри те має і дуже багато зернят. Так доходимо до дальшої садівничої загадки — овочів без зернят.

До Риму спровадив черешні смаун Люкуль у 74 році перед Христом після переможного походу проти північно-африканського короля Мітрідата. Опісля черешні розмножилися з Італії по всій середущій Европі. І тоді вже піддавали думку, що треба плекати черешні без кісток...

Римський письменник Марціяль написав навіть на цю тему статтю-припис: садівник мав зрізати молоду черешеньку досить низько, пеньок розколоти і вишкрябати з нього стрижінь, потім рану добре обвязати... В цю байку люди вірили аж до кінця 18. століття, коли вкінці переконалися, що черешні всетаки мають кістки.

Овочів уживають і уживали в давних часах не лише як добірного їдження. Нпр. у середньовічних часах лікарі приладжували з яблук масть на посідані руки.

В Китаю плекали броскви вже 2,200 літ перед Христом у ріжних породах. Із Китаю принесли брoскву ңанаперед до Персії, де з нею зазнайомилися римляни та назвали її „персикум", з чого пішла теж німецька назва „Пфірзіх". До середущої Европи принесли броскву у 16 столітті, а коли 1600 р. знали вже яких сто родів того овоча. У 17. столітті помандрувала броскві Атлянтийським океаном, де знайшла таке підхоже підсоння, що американцям так зародили броскви, що не знали, що з ними робити. Часто тому кормлять бросквами безрог.

— ЧЕМПІОНКА НУРКУЄ.

Визначні пливаки і пливачки будуть змагатися 22—24 липня ц. р. за краєвий чемпіонат Американського Атлетичного Союзу в місті Санта Барбара, Каліфорнія. На світлині вправляється в своїм мистецтві Марджорі Гестрінг, олімпійська чемпіонка в нуркуванні. Колірові бальоники, які вона держить у руках, додають чару її нуркуванню.

ВИБІР ФАРМ

(Департамент Хліборобства Злучених Держав видав по англійськи цінний бюлетень на 28 сторін друку для інформацій тих, котрі бажають купити або наймити фарму. Хто бажає цеї брошурки, може її безплатно дістати, коли напише до: Foreign Language Information Service, 222 — 4th Ave., New York, N. Y.).

Загальний перепис населення з 1930-го року виказує, що 510,889 родин чужинецького роду переживали на фармах. Від того часу їх число, здається, значно збільшилось. Перепис фарм, котрий переведено 1935-го року, виказав збільшення сільського населення в околицях близько індустріяльних осередків, копальняних округ та інших місцевостей, де осадники можуть доповнити свої приходи з хліборобства працею в поблизьких фабриках.

Велике число чужородців не має доволі врожайної землі. Хоч вони назагал обзнайомлені з працею на полі, то можна часто почути про невдачу іміґрантів, котрі осілись на американських фармах. Одну з причин таких неповоджень можна приписати невдалому виборові фарм.

Е. Г. Тамсон з Департаменту Хліборобства Злучених Держав, котрий зладив згаданий фармерський бюлетень на тему, як вибирати фарму, пише там між іншим таке: „Треба доконче вповні розуміти основи підприємчивих засад відносно заряджування фармою", а дальше, що „Нехтування цих основних засад є відповідальні за високу процентовість фармерських невдач. Людина може ціле своє життя несвідомо працювати проти певних несподіваних економічних перепон, тоді, коли можнаб осягнути успіх без порівняння легче, якби вибір фарм зроблено там, де економічні чинники помагалиб йому, замісць ділати проти нього".

Е. Г. Тамсон звертає увагу на три найважніші засади, яких треба придержуватись для успішного вибору фарм.

1. Нагода і можливість на вистарчальні цілорічні прибутки. В давнині прибутки з земельного господарства залежали головно від робучих рук, але під теперішню пору більше не залежать від того, скільки чоловік може фактично випродукувати своїми голими руками, але що він може виконати при помочі живого інвентаря, машин та ріжного рільничого знаряддя.

2. Такі земельні прибутки, щоби перевищали кошти продукції, залежать від якости землі і живого інвентаря. Найбільшою запорукою для хлібороба це врожайна земля, на котрій він бажає працювати і жити.

3. Відповідне положення, а саме природні засоби, окруження, ринок збуту і можливість на розвиток дрібних організацій, котрі проявляють ріжнородну діяльність.

Існують числні чинники, котрих треба придержуватись підчас вибору фарм. Деколи, особливо хто має тільки невеликий капітал, розумно і корисно фарму наймати. За якийсь час він зможе переконатись, чи положення є таке, де варто би поселитись на стало і працювати. „Дім фармера та його господарство це одна цілість", як заявляє Е. Г. Тамсон. „З бизнесової точки погляду фарма бз соціяльних чи громадських вигод не має вартости. З другого боку, сприятливі життеві обставини мають тоді повну вартість, якщо доповняються успішно веденим фармерським господарством.

Той, хто шукає фарми, щоб набути собі на власність або тільки винаймити, повинен звернути свою увагу на джерело, від котрого залежать запаси води, докладний огляд землі та окруження, стан доріг та можливість збуту фарми. Накінець остається ще питання, як встановити умірковану ціну купна і продажу фарми, до чого вяжеться потреба оцінки всіх її чинників і обчислення доходів, яких можна сподіватися з фарми.

Ці й інші питання відносно купна або найму фарми докладно вияснено у фармерськім бюлетені під заголовком „Селектинґ е фарм", котрого копію вишлеться безплатно кожному, хто звернеться на таку адресу: Foreign Language Information Service, 222—4th Ave., New York, N. Y.

Ф. Л. І. С.

Добрий приятель.

— Що, ти ще живеш? Я думав, що ти вже давно помер.

— Добрий з тебе приятель, що ти не прийшов навіть на мій похорон.

Оправдане обурення.

— Тепер, дідусю, — каже молодий чоловік до прошака — не приходіть так части, бо я оженився і не зможу вас спомагати.

— Це нечуване, женитися моїм коштом.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

Дня 17. липня 1938 помер у Спринг Велі, Н. Й., довголітній член У. Н. Союзу й відділу 16

АНДРІЙ КАШИНСЬКИЙ.

Покійний родився в 1871 р., в селі Загірочка, повіт Біборка, Зах. Україна. Прожив усього 67 літ.

До Союзу вступив 1898 року і був одним з найстарших членів відділу.

Похорон відбудеться в середу, 20. липня, в годині 9. рано, з церкви св. Петра і Павла.

Проситься всіх членів і знайомих прибути і віддати Йому останню прислугу.

Н. Москаль, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАМТРАМК, МИШ. Піврічні збори Тов. Згода, від. 20., відбудуться в суботу, 23. липня, в годині 7:30 ввечір, в Українській Хаті на Grayling ул. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Уряд і контроля мають здати звіт за 6 місяців. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Дмитро Біляк, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ЙОНГСТАВН, О. Піврічні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 274., відбудуться в неділю, 24. липня, в год. 2. пополудні, в салі, де звичайно. На цих зборах буде звіт уряду і контр. комісії за пів року, як також інші важні справи. Тому обовязком всіх членів є бути присутніми на цих зборах. Вирівняйте свої вкладки, бо в противнім разі будете суспендовані. Просимо привести з собою знайомих, старших і дітей, щоб вписати їх у члени У. Н. Союзу. Багато членів ще не має своїх дітей вписаних. Просимо вписати. — Михайло Волощак, предс.; Андрій Кравець, кас.; Петро Сильчак, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., відбудуться в пятницю, 22. липня, в годині 7. ввечір, в церковній сали, 135 Greenwich Ave. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоб вирівняли свої залеглі вкладки, бо в противнім разі поступиться згідно зо статутом. Пригадується тим родичам, котрих діти ще не є членами У. Н. Союзу, щоби вписали на цих зборах. — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудуться в неділю, 24. липня, в годині 12. сполудне, в салі церковній, Оклей і Райс ул. Кожний член обовязково має явитися на ті збори, бо буде фінансове справоздання за пів року як секретаря так і контрольної комісії. Рівнож повідомляю всіх членів від. 106., що екзекутива У. Н. С. на своїм засіданню ухвалила ще продовжити на 3 місяці кампанію для приєднування нових членів до У. Н. С. Отже маєте нагоду заробити собі пару долярів, які то У. Н. С. підчас кампанії платить за кожного нового члена. — Н. Гуль, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в суботу, 23. липня, в годині 7:30 ввечір, в парохіяльній гали на West School St. Проситься членів прийти на збори і вислухати спровоздання за другий квартал. Справоздання здасть контр. комісія. Хто приведе члена до товариства і до У. Н. Союзу, той отримає нагороду, котру У. Н. Союз дає за приєднання нових членів. Нехай кожний памятає, що це є піврічні збори, і явиться на цих зборах в означеній годині. — Уряд Тов. Зап. Січ.

ПЕРЕМОЖЕЦЬ.

Демократи Окляґоми поставилися льояльно до нового розділу, іменувавши більшістю санатора Елмера Томаса (представленого на світлині) на третю з черги каденцію. Сенатор переміг без труду Ґомера Сміта, що був свого часу заступником предсідника клюбу Тавнсенда.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(45)

Притиснувши спину до грубого пня і станувши твердо ногами на грубій галузі, Док чекав приходу дикуна. А дикун уже був лиш кілька кроків від нього. Маючи свою жертву в лапці, дикун виявляв на своїм обличчі велике задоволення. Док чекав найгіршого. В лівій руці він нервово стискав лука, забуваючи цілком, що в нього є якась зброя.

Прийшовши пару кроків перед Дока, дикун пристанув. Його жорстокі очі широко розкрились. Також він широко відчинив свій рот, з якого виставали звірячі зуби. Червоне розкудовчене волосся, а також вуси і борода надавали дикунові потворного виразу. Дикун стояв і вагався, що має зо своєю жертвою зробити: чи дрючком убити, чи живого зловити?

Нагло Док нагадав собі, що він має при боці лук і стріли. Не роздумуючи довго, він ухопив стрілу і наложив на тятиву. Тепер дикун також очутився. Він інстинктом відчув, що його жертва буде боронитися. Заричавши в страшний спосіб, дикун підняв догори дрючка і подався в напрямі Дока. Від його рику задріжали нетри і посипалося листя.

А Тарзан тимчасом роздумував у своїй келії, якби то вирватися з тюрми і поспішити своїм хлопцям на поміч. На нього тепер чигала ще одна небезпека: це був сторож, якого перемовив Абдуль Кеб. Цей сторож обіцяв Кебові вбити Тарзана і тепер він промишляв над тим, щоб виконати свою обіцянку. Тої останньої небезпеки Тарзан не прочував.